

Hvad er en Pastoral Vejleder?

Fælles udtalelse fra ELN's vejlederråd og landsledelse

Den 16. juni 2012 blev pastor Børge Haahr Andersen indviet som *Pastoral vejleder* ved en gudstjeneste i Løsning Kirke. Indvielsen foregik ved bøn og håndspålæggelse og var omkranset af en procession af præster og lægfolk. Indvielsen blev overværet af 300 kirkegængere.

I sin form var den helt parallel til den sekretær/missionær/diakonindvielse, som en række kirkelige organisationer har praktiseret en årrække.

Domprovst Kim Eriksen, som biskop Niels Henrik Arendt havde bedt om at overvære gudstjenesten for at markere det biskoppelige tilsyn, udtalte efterfølgende til Kristeligt Dagblad (18.06.2012): *"Det var en stilfærdig og meget lidt skismatisk (kirkesplittende) nedtonet gudstjeneste. Og jeg hørte intet, som ville have været i strid med det biskoppelige tilsyn, det var en gudstjeneste, som man bruger i forbindelse med for eksempel udsendelse af missionærer."*

Biskop Kresten Drejergaard havde forbudt, at gudstjenesten blev afholdt i Sankt Hans Kirke i Odense, fordi han mente, at det handlede om indsættelsen af en "skygebiskop", som reelt skulle være et alternativ til det kirkelige tilsyn. De 59 præster, som har anbefalet indsættelsen af den Pastoral vejleder, har alle betonet, at det handler om synliggørelsen af en pastoral vejlederordning, og at det for de 37 sogne- og valgmenighedspræster, som er på denne liste, ikke indebærer en opsigelse af det biskoppelige tilsyn. Dette har fået både biskopper og pressen til at sige, at det så er en tom symbolhandling uden andet indhold end at markere en protest mod det nye autoriserede ritual til vielse af homoseksuelle par.

Ikke et alternativ til det biskoppelige tilsyn

Det er vigtigt for os i ELN at betone, at vores vejlederordning ikke erstatter det biskoppelige tilsyn. I Norge har en række præster som konsekvens af den samme teologiske uenighed som i Danmark valgt den løsning, at de har fraskrevet sig deres biskop, og i konsekvens heraf er de blevet afskediget. I det lys er det måske forståeligt, om biskopper og pressen har set en mulig parallel mellem det, vi gør, og hvad man har gjort i de andre nordiske lande.

Men vi har faktisk været meget tydelige i vores understregning og vil gerne gentage, at de præster og folkekirkemenigheder/valgmenigheder, som tilslutter sig ELN's vejlederordning, fortsat fastholder det biskoppelige tilsyn og i øvrigt retter sig efter de kirkelige love og anordninger, som man er forpligtet på, for så vidt det ikke strider mod Bibel og bekendelse.

Det er biskoppens ret og pligt at øve tilsyn med, at stiftets præster holder sig inden for rammerne af evangelisk-luthersk kristendom. Hvis de befaler noget i strid med evangeliet, har menighederne en pligt til ikke at adlyde, siger Den augsburgske Bekendelse. Det er jo ikke optimalt, hvis en præst og en biskop har en helt modsatrettet forståelse af bekendelsens indhold (sådan som det er tilfældet i nogle af de aktuelle teologiske spørgsmål, som ligger bag et ja eller et nej til vielse af homoseksuelle par). Men så længe biskoppen ikke presser sin egen holdning ned over den stedlige præst og menighed, men udelukkende fører tilsyn ud fra de overordnede rammer, som

bekendelsen afstikker, så behøver den teologiske forskellighed ikke at medføre samarbejdsconflikter.

Over de cirka ti år, der er gået, fra den første valgmenighed introducerede en åndelig vejleder til i dag, har biskopper lejlighedsvist kommenteret initiativet. Biskopperne har præciseret, at vi ikke må bruge ordet tilsyn eller supplerende tilsyn om vores vejlederordning, og at det skal være helt tydeligt, at vores vejlederordning ikke erstatter det biskoppelige tilsyn. Dette har vi uden problemer kunnet rette ind efter.

Ikke et tomt symbol

Ritualet for bispevielse sætter ord på, at en biskop kan være præsternes præst, og gennem personlig kontakt med præster og menigheder kan være sjælesørger, åndelig vejleder og den, som synliggør kirkens enhed på dens evangelisk-lutherske grundlag.

Denne side handler om: *at styrke de svage, opsøge de vildfarne, være barmhjertig uden at tåle det onde, irttesætte uden at glemme barmhjertigheden.* Det hører med til, hvad en biskop kan gøre, men det er ikke en tjenstlig pligt på samme måde som tilsynet ud fra kirkens grundlag.

I den nuværende kirkelige situation, hvor der i visse stifter kan være en kolossal afstand mellem præsten og biskoppen i forståelsen af, hvad evangelisk luthersk kristendom er, har ELN valgt at knytte til ved sondringen mellem *skal* og *kan* under biskoppens arbejde, sådan at vi overfører det frivillige ved biskoppens relation til sine præster (*kan*) til den vejlederordning, der varetages af ELN. Vi ønsker at søge åndelig vejledning hos de dele af dansk kirkeliv, som står fast på Bibelens og Bekendelsens grund.

I den aktuelle situation har vi valgt at synliggøre en supplerende og alternativ vejlederordning på kirkens grund. Den organisationsfrihed, vi har i Danmark, og som også har født en række kirkelige og diakonale organisationer inden for folkekirkens ramme, har vi udnyttet til at organisere og synliggøre et uformelt lederskab og vejlederordning for de præster og menigheder, der mener at måtte have brug for det.

Ikke et alternativ til at udnytte og videreudvikle de folkekirkelige frihedsordninger

Takket være Grundtvig er den danske folkekirke velsignet med en række frihedsordninger, såsom sognebåndsløsning, tilkaldegudstjenester, stiftsbåndsløsning osv. Grundtvigs forudsætning for at anbefale disse frihedsordninger var, at en læremæssig uenighed kunne blive så omsiggribende, at det blev nødvendigt at bryde det gudstjenestelige fællesskab mellem sognebarn og præst, mellem en præst og præstekollegaer og mellem præst og biskop.

I den aktuelle situation er der brug for en udvidelse af de eksisterende frihedsordninger. For eksempel kan kirkeligt personale kun blive fri for at medvirke ved en kirkelig vielse af et homoseksuelt par, hvis menighedsrådet går imellem og skriver det ind i deres ansættelseskontrakt. Det vil også være i forlængelse af den danske frihedslovgivning, hvis folkekirken lod sig inspirere af den anglikanske kirke, der har indsat "Flying Bishops" som supplement til de regionale biskopper og på den måde imødekommet kirkelige mindretal.

Ikke et alternativ til det almindelige præstedømmes selvstændige vurdering

Luther definerer kirken som de får, der hører og følger hyrdens røst. Han betoner den enkelte kristnes pligt til at høre og vurdere, hvorvidt den forkyndelse, som man samles om i den lokale menighed, er i overensstemmelse med den gode hyrdes røst. Dette er det fundamentale tilsyn, der foregår gennem menighedens modtagelse af præstens eller prædikantens forkyndelse.

Når en menighed vælger en præst, er det mest afgørende kriterium, om denne formidler Guds ord i de bibelske skrifter og selv lever som efterfølger af den gode hyrde. Ordningen med en Pastoral vejleder skal på ingen måde erstatte, men derimod støtte den lokale menighed og dens præst i at blive opbygget på apostlenes og profeternes grundvold med Jesus Kristus selv som hovedhjørnesten.

I praksis

De præster, der sammen med en menighed har tilsluttet sig ELN's vejlederordning, får gennem vejlederordningen et tilbud om regelmæssige samtaler mellem vejleder og præst om arbejdet på baggrund af en årsrapport, en gudstjeneste og et åbent møde med menigheden, evt. et særskilt møde med menighedsrådet og lederne af det frivillige arbejde. Der aftales en klar ramme for aftalen, og tanken er, at vejlederens opgave skal være synlig for menigheden og markere et tilhørsforhold. For de præster, der ikke har opbakning til en sådan ordning i menighedsrådet eller i menigheden, bliver der mere tale om en personlig vejlederordning mellem den enkelte præst og vejleder.

Vi har ikke resurser til at ansætte en person til dette arbejde. Derfor er ansvaret uddelt til en række åndelige vejledere, som hver er knyttet til én præst og menighed.

Uddelegeringen styres af et lille udvalg, Tilsyns- og Vejlederrådet, og de åndelige vejledere samles en gang imellem og udveksler erfaringer. På den måde kan vi indtil videre løftet denne opgave ved et kollektivt løft fra en række erfarne præster rundt omkring i landet.

Det, som blev markeret med gudstjenesten i Løsning den 16. juni var en synliggørelse af vejlederordningen som et uofficielt lederskab og netværk mellem lokalmenigheder, der ønsker at stå på Bibelens og bekendelsens grund. Dette skete ved indvielsen af Børge Haahr Andersen som Pastoral vejleder, dvs. den som samler trådene, er leder af Tilsyns- og Vejlederrådet og går forrest i at synliggøre ordningen for de præster og menigheder, som måtte have behov for det.

Når bispeflertallet ved at indstille et ritual til autorisation på trods af, at det har Guds ord imod sig, gør de den læremæssige splittelse synlig og permanent. Vores modtræk hertil er en vejlederordning, som også er synlig og permanent, og som kan være med til at samle og styrke lokalmenigheder på kirkens oprindelige grundlag. Det er naturligvis ikke det eneste modtræk mod folkekirkens læremæssige krise, og et af de vigtigste opgaver for den Pastorale vejleder bliver at stå i tæt kontakt med alle de kræfter i dansk kirkeliv, som ved sig forpligtet på Bibel og bekendelse.

ELN's Tilsyns- og vejlederråd og ELN's Landsledelse, juli 2012